הלכה · משנה תורה · מפרשים · יד איתן · ספר שופטים

יד איתן על משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות

רבי אברהם משכיל לאיתן

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יד איתן על משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות

רבי אברהם משכיל לאיתן

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יד-איתן-על-משנה-תורה-הלכות-מלכים-ומלחמות/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ג 4
הלכה ז 4
פרק ה 4
הלכה ט 4
פרק ו 4
הלכה ה 4
הלכה ו 4
הלכה יא 5
הלכה יג 5
פרק ח 5
הלכה ב 5
פרק ט 5
הלכה א 5
הלכה ה 6
הלכה ז 6
פרק י 6
הלכה א 6
הלכה ב 6
הלכה ז 7
פרק יא 7
הלכה א 7
הלכה ג 7

פרק א

הלכה ג

אין מעמידין מלך בתחילה אלא ע"פ ב"ד של שבעים זקנים וע"פ נביא וכו'. עי' בלח"מ שהקשה דמנ"ל לרבינו דבעינן ע"פ נביא. ולא זכר דאיתא בספרי פ' שופטים אשר יבחר ה' אלהיך בו ע"פ נביא. וכך יש ללמוד מדאיתא בסוכה (דף כ"ז ע"ב) שבט יהודה ובנימין העמידו מלכים ע"פ נביאים והארכתי בענין זה בחידושי למגילה דף יו"ד בס"ד:

שם בלח"מ: אך מאי דכתב שיהיה המלך ע"פ נביא מניין כו' דבתוספתא כו'. נ"ב עיין בספרי:

הלכה ז

כיון שנמשח דוד זכה בכתר מלכות וכו'. הכי איתא ביומא (דף ע"ב) ובמכילתא ריש סדר בא:

שם בכ"מ ד"ה ולא כו' ובפסיקתא כו'. נ"ב ובתנחומא ט':

פרק ה

הלכה ט

אסור לצאת בארץ ישראל לחוצה לארץ לעולם אלא ללמוד תורה וכו' וכן יוצא לסחורה. מ"ש הכ"מ אהא דיוצא לסחורה יתבאר בסמוך ליתא דבסמוך לא נתבאר אלא באם אינו מוצא מעות ולא במה להשתכר ואבדה פרוטה מן הכיס יצא לכל מקום שימצא בו ריוח ואפילו לשכון שרי. אבל זה שכתב רבינו כאן דיוצא לסחורה קאי שדעתו לחזור דאירי בו ומשמע דאפילו לסחורה כדי להרויח ולא משום דוחק בעלמא נמי שרי ולזה לא נתבאר מקורו. אבל יצא זה לרבינו מסוגיא דריש פ"ג דמועד קטן (י"ד) דמוכח דאי דעתו לחזור אפילו להרוחה יוצא:

פרק ו

הלכה ה

בכ"מ: ד"ה כתב הראב"ד כו'. שיקבלו עליהם שבע מצות. נ"ב ועיין לקמן סוף פ"ח:

הלכה ו

בכ"מ: שאמרו חז"ל במדרש. נ"ב עי' מ"ר פנחס:

הלכה יא

צרין על עיירות של עכו"ם שלשה ימים קודם השבת ועושין עמהם מלחמה בכל יום ויום אפילו בשבת שנאמר עד רדתה ואפילו בשבת בין במלחמת מצוה בין במלחמת רשות. עי' במ"ש הלח"מ בסוף פ"ב ד"ה שבת דהך בין לא קאי אלא לדסמך ליה דעושין עמהן מלחמה אפילו בשבת בין במלחמת מצוה ובין במלחמת רשות אבל לא קאי לענין שלשה ימים קודם לשבת דזה לא בעינן רק במלחמת רשות אבל במלחמת מצוה מותר אף בתוך שלשה ימים לשבת. וכדאיתא בירושלמי פ"ק דשבת:

הלכה יג

וכשם שפטורין וכו' כך פטורין בחזירתן. נ"ב ירושלמי ספ"א דעירובין:

פרק ח

הלכה ב

עי' במ"ש הלח"מ דכשלוקחה לאשת יפ"ת בפני הכל ואומר שלוקחה לבועלה אע"פ שמכניסה לתוך ביתו הוי בפרהסיא ולכך הוצרך הכתוב להתירה, יש להביא ראיה לדבריו מהא דאמר בס"פ בן סורר גבי אסתר דהוה בפרהסיא. וכ"מ שכתב במהרי"ק שורש ק"ס:

פרק ט

הלכה א

על ששה דברים נצטוה אדה"ר כו' הוסיף לנח אבר מן החי. וכתב הכ"מ דסבר רבינו דהא דדריש בפרק דיני ממונות אכל תאכל דגבי אדה"ר ולא אבר מן החי אינו אלא אסמכתא בעלמא. וראיה מדרב דאמר דאדה"ר לא הותר לו בשר. והנה מלבד מה שהקשה הלח"מ דבגמ' משמע דאינו אסמכתא. קשה דמדרב אין הכרע כל כך לפמ"ש רש"י ותוס' דלא נאסר רק לשחוט ובמתה מאליה הוי שרי ובכה"ג נאסר באבר מ"ה בנפל מאליה. וא"כ מנ"ל דלרב לא נצטוה על אמ"ה. ואף לפי מ"ש מהרש"א דפליג רב עלה בירושלמי הל"ל כר' יוחנן נגדו דסבר דנצטוה. אמנם י"ל דעת רבינו ע"פ המ"ר פט"ז וכמה דוכתי דר' לוי ור"י ס"ל דלא נצטוה רק על ו' מצות ול"ח אבר מה"ח וכ"ה סוף משלי ומשפטים. ועוד מוכח שם דמ"ד דנצטוה סובר שהיה מותר בשנשחט ולא כפירש"י ותוספות:

שם בלח"מ ד"ה ויעקב כו' צ"ע. נ"ב ועי' במל"מ לקמן פ"י הלכה ז':

שם בכ"מ, בסוף: צ"ע היכי מייתי לה. נ"ב ובמכילתא יתרו איתא דנצטוו מצות במצרים לבד ממצות ב"נ ומסתמא היה ע"י עמרם שהיה גדול הדור:

הלכה ה

שש עריות אסורות על ב"נ כו'. הקשה הכ"מ אמאי לא פסק רבינו כר' מאיר אליבא דר"ע דכל ערוה שב"ד של ישראל ממיתין עליה ב"נ מוזהר עליהן כיון דלא אשכחן מאן דפליג עליה דר"מ למימר דלא סבר ר"ע הכי. ולק"מ דברבה בראשית פ' י"ח איתא דחכמים אומרים דאחותו מן האם יוציא מן האב יקיים ומשמע דלא סבירא ליה כר"מ אליבא דר"ע דמוזהרין בכל עריות שב"ד של ישראל ממיתין רק בשאר דאם ופוסק כוותיה:

שם בכ"מ: אלא מודבק באשתו כלומר כו'. נ"ב וכ"ה בירושלמי פ"א דקידושין:

שם ואעפ"כ פוסק רבינו בהא כר"א משום כו'. נ"ב ועיין ירושלמי פ' נושאין:

שם בלח"מ: טעמו של רבינו וכדכתיבנא. נ"ב וכ"כ מהרש"א:

ומ"ש המל"מ בספר פרשת דרכים דאמאי לא פסק רבינו כשמואל דב"נ קונה בביאה בלא כוונה. י"ל דביבמות (דף נ"ב) וב"ק (דף כ"ט) איתא דקנין צריך כוונה:

הלכה ז

במל"מ: ולא ידעתי למה. עי' בס' זית רענן:

פרק י

הלכה א

בלח"מ: רש"י ז"ל בפ' אלו הן הגולין כו' כדאמרינן בסנהדרין כו'. ולא ראה דברי הרמב"ן שהקשה על רש"י והסכים לרבינו:

הלכה ב

ב"נ שאנסו אנס לעבור על אחת ממצותיו מותר לו לעבור. ועי' בכ"מ. ויש להר"ר מירושלמי פ"ד דשבועות דאין ב"נ מצווה על קידוש השם. ומיהו אפשר דהיינו בע"ז ועריות דגבי ישראל נפיק מקרא דיהרג ובגבי ב"נ ליכא קרא אבל בשפיכות דמים גם ב"נ אסור באונס דהא מסברא נפקא לן בפסחים (דף כ"ה) דמאי חזית דדמך דידך סומק טפי וא"כ ה"ה ב"נ. ובזה יש ליישב דברי הרא"מ ריש פרשת וישלח שלא חשש יעקב שמא יהרוג מאנשי עשו שלא ה"ל לבוא עמו אפילו באונס. ובס' שמע שלמה השיגו ממ"ש רבינו כאן דב"נ מותר לעבור באונס. ולפמ"ש א"ש דשאני ש"ד:

הלכה ז

במל"מ ד"ה וראיתי להרב בעל יפה תאר וכו'. (כתב הרא"מ כו') וס"ל דאף רבנן מודו דנאסר לבני יעקב אלא דפלוגתייהו כו'. וכ"כ בס"ע הובא בילקוט בשלח רמז רנ"ז:

פרק יא

הלכה א

וחוזרין **כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם**. נ"ב עי' סנהדרין (נ"א):

הלכה ג

בן כוזיבא נהרג. והראב"ד הקשה מדאיתא בחלק דחכמים קטלוהו. י"ל דרבינו סובר כהילקוט בשמואל דלא גרס כן בגמרא וא"כ אין סתירה על מ"ש במדרש איכה דנכרים הרגוהו וכ"ה בירושלמי דמ"ק. ומש"ה העתיקו רבינו: